

Yhdyskuntatoimen vuoden 2018 talousarvion sekä vuosien 2019-2020 taloussuunnitelman ja vuosien 2018-2022 investointiohjelman valmistelu

77/02.02.00/2017

YLV 15.08.2017 § 84

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
toimialasihteeri Leena Porvali, puh. 050 382 9233
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Talousarvion ja -suunnitelman laadintaprosessi

Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Samanaikaisesti valtuuston on hyväksyttävä vähintään kolmea vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarvio on samalla suunnittelukauden ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelman ja talousarvion valmistelusta sekä ohjeistuksesta vastaa kaupunginhallitus.

Yhdyskuntavaliokunta käsittelee toimialan talousarviota kokouksissaan 15.8 ja 29.8.2017. Rakennusvaliokunta käsittelee ja hyväksyy oman talousarvioehdotuksensa kauden ensimmäisessä kokouksessaan 21.8.2017 ja em. valmistelu sekä rakennusvaliokunnan lopullinen talousarvio sisällytetään koko toimialan valmisteluun. Kaupunginhallitus käsittelee talousarviota kokouksissaan 23.10 ja 30.10.2017, valtuustokäsittely on 13.11.2017. Valiokuntakohtainen talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelu käsittää käyttötalousarvion vuodelle 2018 sekä henkilöstö- ja investointisuunnitelman vuosille 2018-2019(22). Valtuusto päättää sitovista määrärahoista tulosaluetasolla. Investoidun pääoman koron ja poistojen, sekä sisäisten vyörytysten osuudet tarkentuvat valtuuston budjettikäsittelyyn mennessä.

Investointiohjelma vahvistuu valtuustokäsittelyn myötä marraskuussa ja siihen perustuva lopullinen työohjelma tuodaan valiokunnalle hyväksyttäväksi vuoden 2018 alussa. Talousarvion yhteydessä valtuusto hyväksyy myös kaupungin kehittämisstrategian, joka kuluvalle ja ensi vuodelle perustuu edellisen valtuuston toimintakautensa alussa järjestetyssä strategiaseminaarissa esille nostamiin valtuustokauden päätöksenteon kannalta tärkeisiin painopistealueisiin ja näitä toteuttaviin usein myös poikkeuksellisiin toimenpiteisiin. Toimialat työstävät ja tarkentavat talousarviovuoden tavoitteitaan tältä pohjalta.

Osavuosisikatsauksissa (tilanteet 30.4. ja 31.8.) raportoidaan strategisten tavoitteiden vuositoimenpiteiden toteutumisesta sekä käyttötalousarvion toteutumisesta tulosaluetasolla ja mahdollisista poikkeamista. Investointihankkeiden etenemistä seurataan toimialalla kuukausittaisten toteumien perusteella ja osavuosisikatsauksien raportointiin ajoittuvien seurantapalaverien yhteydessä.

Talouden tasapainottamisohjelma 2018

Talouden tasapainottamisohjelma on käsitelty KH:ssa (1.3.2017 § 22) ja hyväksytty valtuustossa 13.3.2017, jolloin valtuusto päätti, että tasapainoisen talouden saavuttamiseksi tulee vuodelle 2018 asettaa seuraavat talouden hoitoa koskevat raja-arvot ja määräykset, joita tulee noudattaa talousarvion laadinnassa:

- Vuoden 2018 toimintakate saa olla enintään -61,0 miljoonaa euroa.
- Toimintakatteella tarkoitetaan tässä yhteydessä sekä ulkoisten että sisäisten toimintatuottojen ja -kulujen katetta. Toimintakate ei sisällä käyttöomaisuuden myyntivoittoja.
- Toimintakatteen jako toimielimille tapahtuu kaupunginhallituksen vuosittain vahvistamien talousarvion ja -suunnitelman laadintaohjeen kautta valtuuston vahvistaman tasapainottamisohjelman puitteissa.
- Vuosikatteen on oltava positiivinen.
- Tasapainottamistoimenpiteet toteutetaan ilman henkilöstön irtisanomisia tai lomautuksia.
- Vuoden 2018 kunnallisveroaste säilytetään 17,00 ja kiinteistöveroihin tehdään ainoastaan mahdolliset laissa säädettyjen kiinteistöverojen alarajojen noston edellyttämät muutokset.

Toimialat laativat talousarvion valmistelun yhteydessä henkilöstömitoituksen kehitystä koskevan arvion (henkilöstösuunnitelman) suunnittelukaudelle ml. mahdollisten eläköitymisten vaikutukset mitoitukseen. Kaupungin toiminnot tulee järjestää siten, että kaupungin henkilöstön kokonaislukumäärä ei kasva 2018–2020, ellei voida osoittaa, että palvelutarve edellyttää sitä

Kaupungin kehittämisstrategia

Kauniaisten kaupungin visio ja arvot perustuvat KV:n ja KH:n muotoilemaan valtuustokauden 2009-2012 strategiapohjaan. Vision mukaisesti ***Kauniainen on tulevaisuuteen suuntaava, kulttuuriperintöä kunnioittava, ihmisläheinen kaupunki, jonka viihtyisä ympäristö ja ajanmukaiset kaksikieliset palvelut edistävät yhteistä hyvinvointia.***

Vision pohjalta työstetyt kaupungin arvot ovat seuraavat:

1. Turvallisesti lähellä läpi elämän – Trygg närhet genom livet
2. Aito yhteisöllisyys – Äkta gemenskap
3. Elävä kaksikielisyys – Levande tvåspråkighet
4. Luonnonläheisyys – Närhet till naturen
5. Ketterä kehittyminen – Smidig utveckling

Valtuustokauden painopistealueet ja tavoitteet luonnostellaan KV:n ja KH:n keskustelujen mukaisesti ja pohjautuen em. visioon ja arvoihin. Edelleen tavoitteista johdetaan vuosittain yksityiskohtaisemmat toimiala/tulosaluekohtaiset toiminnalliset tavoitteet, joiden toteutumisesta raportoidaan seurantalomakkeen tulossarakkeessa. Esityslistan **oheismateriaali-na** on yhdyskuntatoimen strategialuonnos.

Käyttötalousarvio 2018

Kehysvalmistelun lähtökohtana on käytetty vuoden 2017 talousarviota. Toimialojen suurimmat muutokset on huomioitu kehysvalmistelussa. Lisäksi on huomioitu kuntien arvioidut kustannustason muutokset 1,3 % vuonna 2018 sekä kaupungin strategian mukainen toimialojen 1,5 %:n tehostaminen. Lopullinen kehys on rakentunut siten, että sillä saavutetaan valtuuston 13.3.2017 päättämän tasapainottamisohjelman toimintakatetta koskeva raja-arvo -61,0 miljoonaa euroa.

Tuotot

Valiokuntatason tuloarvio ilman tonttimyyntejä ja maankäyttösopimuskorvauksia on 12,786 miljoonaa euroa, kehysraamin ollessa 13,199 milj.euroa.

Vuoden 2018 suurin muutos on Villa Bredan valmistuminen. Kehysraamiin sisältyy Villa Bredan (sosiaali- ja terveytoimi) tilavuokran korotus noin 1,44 miljoonalla eurolla sekä yhdyskuntatoimen sisäisen vuokratulon vastaava korotus. Lisäksi yhdyskuntatoimen ulkosten menojen (ylläpitokustannukset) on arviotu nousevan noin 176 000 euroa Villa Bredan valmistumisen myötä. Toinen merkittävä muutos on Kasavuoren koulun laajennus. Kehysraamiin on sisällytetty Kasavuoren koulukeskuksen (sivistystoimi) tilavuokran korotus 282 000 euroa sekä vastaava yhdyskuntatoimen vuokratulojen korotus.

Yhdyskuntatoimen tuotot muodostuvat erinäisten palveluiden myötä saatavista myyntituotoista, vuokratuotoista sekä tonttimyynteistä. Ulkoiset tuotot noudattavat pitkälti edellisvuosien tasoa lukuun ottamatta tonttimyynteistä saatavia tuottoja. Tonttien myyntivoitot sekä maankäyttösopimuskorvaukset, suuruudeltaan 2,5 miljoonaa euroa, sisältyvät toimialan käyttötalouden kokonaisarvion mukaisiin toimintatuottoihin, sen sijaan ne eivät sisälly toimialalle asetettuun kehysraamiin. Toimialan palvelutaksojen hinnat on tarkistettu vastaamaan palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia ja taksoja on tarpeellisin osin korotettu indeksikorotuksen mukaisesti.

Menot

Valiokunnan alustava menoarvio on 11,305 miljoonaa euroa KH:n asettaman menoraamin ollessa 11,386 milj. euroa. Talousarvio on laadittu tiukkaa taloudenpitoa noudattaen kustannustehokkuus, toiminnan tehostaminen sekä tuloksellisuus huomioiden. Merkittävin ulkoinen menolisäys on HSL:n kuntaosuuden nousu (332 000 euroa). Toiminnan suunnittelussa on keskitytty perustehtävien suorittamiseen huolellisesti, uusia menoeriä välttäen. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu tiedossa olevat toiminnan muutokset sekä kustannustason kehitys. Sisäisten vuokrien korot ja poistot tarkentuvat yhdyskuntatoimen lopulliseen talousarvion käsittelyyn mennessä (29.8).

Investointisuunnitelma vuosille 2018-2020(22)

Kaupungin voimassa oleva investointiohjelma on varsin raskas. Suunnittelukaudelle ei voi ottaa uusia hankkeita muutoin kuin siirtämällä jo hyväksytyjä hankkeita suunnittelukauden ulkopuolelle. Rakennusinvestoinneista tulee aina olla hyväksytty tarveselvitys ennen kuin hankkeelle voidaan varata suunnittelumäärärahaa investointiohjelmaan ja tarkentaa toteutusajankohdasta sekä toteutukseen tarvittavaa määrärahaa. Lopullisen investointiohjelman tulevalle vuodelle vahvistaa KV talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Tarveselvityksen laadinnasta vastaa aina hankkeen käyttäjälautakunta ja investointien suunnittelun tulee olla kiinteä osa sen toiminnan ja talouden suunnittelua (Rakennusinvestointihankkeiden toteutusohje, KV 1.2.2010 § 4).

Kaupungin kiinteistökannassa on mittaviakin rakenne- ja taloteknisiä korjaustarpeita, jotka eivät toistaiseksi sisälly hyväksyttyyn investointiohjelmaan ja jotka eivät ole toteutettavissa vuosittaisen yllä- ja kunnossapitoinvestointeihin varattavan määrärahan puitteissa. Tämä tarkoittaa sitä, että jo investointiohjelmaan sisällytetyt hankkeet joudutaan harkitsemaan uudelleen ja/tai lykkäämään toteutuksia suunnitelmakauden ulkopuolelle.

Vuotuisen investointitaso harkinnassa on kyse paitsi yleisen rahoituksen riittävyydestä, myös resurssien jakamisesta oikein käyttötalouden ja investointien kesken. Investoinneilla on aina merkittävä vaikutus myös käyttötalouteen. Riittävään käyttötalouden tasoon on varauduttava niin, että jo olemassa olevien ja uusienkin kiinteistöjen tai julkisen käyttöomaisuuden kunnossapidosta ei jouduta tinkimään liian korkean investointitaso vuoksi, eikä korjausvelkaa pääse kertymään. Korjausvelka kasvattaa luonnollisesti painetta tuleville suuremmille investointihankkeille.

Investointien rahoittamisessa voitaneen osittain hyödyntää tonttien myynteistä ja maankäyttösovimuskorvauksista saatavia tuloja. Kaupungilla on jonkin verran potentiaalia, joka on kartoitettu Maankäytön ja asumisen kehityskuvatyön yhteydessä. Koivuhovin alueen kertaluonteisen ja poikkeuksellisen suuren tonttimyynnin toteuduttua seuraavat merkittävämmät kehityskohteet ovat kaupungintalokortteli ja Tammikummun alue. Vuosien 2019–2020 taloussuunnitelmaan sisältyvät tonttien myynnit ovat suhteellisen pieniä. Esitetyt myynnit sijaitsevat Gallträskin alueella v. 2019, v. 2020 osoitteissa Riistarinne 4 ja Jondalintie 16.

Investointiosassa esitetään taulukkoon kootusti toistaiseksi tiedossa olevat lautakuntien investointihanke-esitykset sekä niiden kokonaiskustannusarviot investointiryhmittäin. Lähtökohtana on käytetty vuoden 2017 talousarviossa hyväksyttyä suunnitelmaa. Lista täydentynee kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston budjettikäsittelyihin mennessä. Hankkeiden määrärahojen kohdistamista taloussuunnitelmavuosille on tarkasteltu myös niiden toteutusvalmiuden kannalta.

Henkilöstösuunnitelma vuosille 2018-2020

KH:n linjauksen mukaisesti kaupungin toiminnot tulee lähivuosina järjestää siten, että kaupungin henkilöstön kokonaislukumäärä ei kasva ellei voi osoittaa että palvelutarve edellyttää sitä. Toimialat laativat talousarvion valmistelun yhteydessä henkilöstömitoituksen kehitystä koskevan arvion

suunnittelukaudelle ml. eläköityminen. Lisäksi siinä arvioidaan henkilöstön määrää ja osaamista suhteessa toimintaan ja palvelutuotannon tavoitteisiin. Henkilöstösuunnittelussa huomioidaan toiminnan mahdollisen lakisääteisen mitoituksen lisäksi seudullinen vertailu. Eri ammattiryhmien välisiin työnjakoihin tulee myös kiinnittää huomiota. Samalla toimintaa tarkastellaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden sekä sukupuolivaikutusten näkökulmasta.

Yhdyskuntatoimen henkilöstömäärä on suunnitelmakaudella edellisten vuosien tapaan 57,0 henkilöä. Tehtävät saadaan suoritettua tällä mitoituksella lukumäärää kasvattamatta, mutta myöskään vähennyksiin ei nykyisten tehtävien vaatimusten kannalta ole mahdollisuutta. Henkilöresurssien riittävyys on paikoin varsin niukka, mikä tarkoittaa toiminnan herkkää haavoittuvaisuutta. Ongelmana viime vuosina on ollut myös osaavan henkilökunnan vaikea saatavuus, mikä tarkoittaa sitä, että sijaistustilanteissa, mutta myös vakituisen henkilökunnan rekrytoinnissa on ollut vaikeuksia. Vajaamiehitys luonnollisesti kuormittaa työssä olevaa henkilökuntaa. Yhdyskuntatoimen henkilöstösuunnitelma tulee sisältymään talousarvion koko kaupungin henkilöstöosioon. Henkilöstösuunnitelma käsitellään henkilöstöjaostossa ennen varsinaista KH:n budjettikäsittelyä. Henkilöstösuunnitelman lisäksi toimialat käyttävät kesä- ja kausityöntekijöitä sekä tarvittaessa lomasijaisia ja/tai projektityöntekijöitä.

Yhdyskuntatoimen henkilöstömitoitus on tehtävien laajentuessa sekä vilkkaan kaavoituksen ja rakentamisen kaudella onnistuttu pitämään 15 vuoden takaisella tasolla (v. 2003 57,5 henkilöä, v. 2018 esitys 57,0 henkilöä). Vastaavana ajanjaksona koko kaupungin henkilöstömäärä on kasvanut n. 83 henkilöllä. Kaupungin kiinteistökanta on vastaavana ajanjaksona kasvanut huomattavasti sekä kaupungin infrastruktuuri laajentunut uusilla puistoilla, yleisillä alueilla ja kevyen liikenteen väylillä. Tämä tarkoittaa luonnollisesti toiminnan ja henkilöresurssien käytön tehostumista. Tehtävien sisältöä ja toimintatapoja on muokattu vuosien varrella tarpeen mukaan. Infrastruktuurihankkeiden saneerauskohteissa ja maanrakennusurakoissa ei käytetä enää ulkopuolisia valvojia. Niin infrapuolen kuin talonrakennuksen pienkohteissa on myös vähennetty ostopalveluja ulkopuolisilta urakoitsijoilta ja lisätty oman henkilökunnan työpanosta mahdollisuuksien mukaan. Tämän kehitetyn toimintamallin hyödyt konkretisoituvat arjessa kustannustehokkaampana toimintana ja tulokset näkyvät myös työntekijöiden kasva-neena työmotivaationa. Silti etenkin talonrakennuksen poikkeuksellisen laajan työohjelman toteutuksessa on viime ja kuluvan vuoden aikana on henkilöstömitoitus ollut riittämätön. Lisäksi hankkeiden käynnistäminen ja toteutus painottuu kesäaikaan. Myös keskinäinen sijaistaminen kesäkaudella aiheuttaa lisäkuormitusta.

KH on päättänyt kokouksessaan 27.5.2014 luopua täyttölupamenettelystä perustettujen, talousarviossa hyväksytyjen vakanssien osalta. Kaupunginjohtajan myöntämä täyttölupa edellytetään kuten ennenkin tilapäisiin ja määräaikaisiin tehtäviin, joita ei ole talousarvion henkilöstösuunnitelmassa huomioitu.

Liitteet

Yhdyskuntatoimen TAE 2018 ja TS vuosille 2019-2020

Yhdyskuntatoimen investointiohjelma vuosille 2018-2022, luonnos
(Extranet)
Henkilöstösuunnitelma 2018
Strategiset tavoitteet, luonnos

Edellä mainitut liitteet löytyvät sähköisen esityslistan liitetiedostoina, mutta jaetaan myös (poikkeuksellisesti) valiokunnan jäsenille kokouksessa.

YTJ:

Valiokunta käy asiasta keskustelua ja merkitsee asian valmistelun tiedoksi. Valiokunnan jäsenten kirjalliset kommentit pyydetään toimittamaan toimialajohtajalle 21.8. mennessä. Lopullinen KH:n hyväksyttäväksi toimitettava talousarvioesitys käsitellään seuraavassa kokouksessa 29.8.2017.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.